

Του Αντώνη Κουρουκλή*

Στο ασφαλιστικό νομοσχέδιο που παρουσίασε η κυβέρνηση, ο βασικός του πυρήνας ενσαρκώνει την αντίστοιχη κυβερνητική πρόταση του Ιανουαρίου που υιοθετεί τις μνημονιακές δεσμεύσεις και τα διαχρονικά αντιλαϊκά και αντιασφαλιστικά νομοθετήματα.

Επιβάλλει την άμεση εφαρμογή του ν. 3863/10. Για τις αιτήσεις συνταξιοδότησης μετά την ψήφιση του νόμου ο τρόπος προσδιορισμού θα περιλαμβάνει το τμήμα της «εθνικής» και το τμήμα της «ανταποδοτικής» σύνταξης. Η πρώτη θα καταβάλλεται από τον κρατικό προϋπολογισμό στις περιπτώσεις πλήρους συνταξιοδοτικού δικαιώματος (από 01/01/2022 με 40 χρόνια και στην ηλικία των 62 ετών) ή στα 67 έτη και με τουλάχιστον 20 χρόνια ασφάλισης (στην αρχική πρόταση ήταν 15 τα έτη ασφάλισης που απαιτούνταν για την καταβολή ολόκληρου του ποσού). Αρχικά διαμορφώνεται στο ποσό των 384 ευρώ μεικτά και για τις περιπτώσεις από 19 έως 15 χρόνια ασφάλισης προβλέπεται μείωση κατά 2% ανά έτος. Στις περιπτώσεις συντάξεων αναπηρίας, για ποσοστά αναπηρίας από 50% έως 66,99% θα λαμβάνει το 50%, από 67% έως 79,99% το 75% και από 80% και πάνω το 100% της εθνικής σύνταξης.

Το ανταποδοτικό τμήμα της σύνταξης θα υπολογίζεται με ποσοστά αναπλήρωσης που ξεκινούν από 0,77% για τα πρώτα 15 χρόνια ασφάλισης και φτάνουν το 2% από τα 39 χρόνια και πάνω. (Τα ποσοστά αυτά δεν αθροίζονται στα αμέσως υψηλότερα όπως στο ν. 3863/10 ώστε ολόκληρος ο χρόνος να υπολογιστεί με το ποσοστό που αντιστοιχεί στο τελευταίο έτος ασφάλισης). Οι μεγάλες απώλειες αρχίζουν μετά τα 25 έτη ασφάλισης, όπου λαμβάνοντας υπόψη και την εθνική σύνταξη, θα φτάνουν μεσοσταθμικά στο 25% σε σχέση με τον υπολογισμό με τις διατάξεις που ίσχυαν μέχρι 31/12/2014 ή ακόμη και με τον υπολογισμό του ν. 3863/10 τουλάχιστον για τα πρώτα χρόνια εφαρμογής του. Στις περιπτώσεις αυτές θα γίνεται σύγκριση και αν η διαφορά είναι μεγαλύτερη του 20% για αυτούς που θα καταθέσουν το 2016, θα προστεθεί το 1/2 της διαφοράς που υπερβαίνει το 20%, το 2017 το 1/3 και το 2018 το 1/4. (Υπάρχει και η προσέγγιση ότι αυτά τα ποσοστά θα αφορούν στο σύνολο της διαφοράς). Για τις συντάξιμες αποδοχές θα λαμβάνεται υπόψη ο μέσος μηνιαίος μισθός που προκύπτει από το έτος 2002 μέχρι την ημερομηνία έναρξης της συνταξιοδότησης και από το 2017 θα προστίθεται ένα επιπλέον έτος.

Να σημειωθεί ότι μέχρι τα 25 έτη ασφάλισης, σε αρκετές περιπτώσεις εμφανίζεται οριακά μεγαλύτερο το συνολικό ποσό εθνικής και ανταποδοτικής, με την προϋπόθεση βέβαια καταβολής ολόκληρης της εθνικής σύνταξης. Υπάρχουν όμως και περιπτώσεις όπου λόγω άμεσης κατάργησης του ΕΚΑΣ για όσους συνταξιοδοτηθούν με το νέο νόμο, το συνολικό ποσό υπολείπεται ακόμη και των παλαιών κατωτάτων ορίων (π.χ. σημερινός συνταξιούχος με 15 χρόνια ασφάλισης και ΕΚΑΣ μπορεί υπό προϋποθέσεις να προσεγγίσει ακόμη και τα 700 ευρώ. Με το νέο νόμο θα δικαιούται στα 67 του χρόνια 345 ευρώ εθνικής και περίπου 100 ευρώ ανταποδοτικής. Σύνολο 445 ευρώ, χωρίς να δικαιούται πλέον κανενός είδους προσαύξησης.)

Στα «εφάπαξ», ο υπολογισμός που αφορά στο χρόνο μέχρι 21/12/2013 δίνει μειώσεις γύρω στο 15%. Ο χρόνος από 01/01/2014 θα υπολογίζεται με νέο αλγεβρικό τύπο ο οποίος θα φέρει πολύ μεγαλύτερες

μειώσεις. Πρέπει επίσης να λάβουμε υπόψη μας ότι υπάρχει κίνδυνος λόγω αδυναμίας εφαρμογής του στα περισσότερα ταμεία πρόνοιας, να παγιώσει τον εγκλωβισμό των δικαιούχων από την 01/09/2013 και μετά).

Στις επικουρικές συντάξεις για τους ασφαλισμένους από 01/01/2014 και εφεξής αλλά και για τους ασφαλισμένους μέχρι 31/12/2013 που η αίτηση συνταξιοδότησης κατατέθηκε μετά την 01/01/2015, το ποσό θα αποτελείται από το τμήμα που αντιστοιχεί στο χρόνο μέχρι 31/12/2014 και θα υπολογίζεται με ποσοστό αναπλήρωσης 0,45% για κάθε χρόνο (μείωση περίπου 15% μεσοσταθμικά) και από το τμήμα που αντιστοιχεί στο χρόνο από 01/01/2015 και εφεξής και θα υπολογίζεται με αλγεβρικό τύπο που θα στηρίζεται στη ρήτρα βιωσιμότητας.

Όσον αφορά στον επαναυπολογισμό των κύριων συντάξεων, ως την 31/12/2018 θα επαναυπολογιστούν όλες οι κύριες συντάξεις που έχουν εκδοθεί με διατάξεις που ίσχυαν μέχρι την 31/12/2014. Ο επανυπολογισμός θα γίνει με τις διατάξεις του νέου νόμου και η σύνταξη θα «διχοτομηθεί» σε εθνική και ανταποδοτική όπως οι συντάξεις των νέων συνταξιούχων. Για τον προσδιορισμό των συντάξιμων αποδοχών θα ληφθεί υπόψη ο συντάξιμος μισθός επί του οποίου κανονίστηκε η ήδη χορηγηθείσα σύνταξη. Από 01/01/2019 θα καταβάλλεται υποτίθεται ως προσωπική διαφορά το ποσό που υπολείπεται της παλαιάς σύνταξης.

Ενοποιούνται όλα τα ασφαλιστικά ταμεία κύριας ασφάλισης στον ΕΦΚΑ (Ενιαίος Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης). Ο σχεδιασμός είναι ανύπαρκτος και μελέτη βιωσιμότητας βεβαίως δεν υπάρχει. Υπάρχει όμως «μελέτη σκοπιμότητας» στις σελίδες του μνημονίου που βαφτίζει «ενιαίο πλαίσιο αρχών και κανόνων» την ισοπέδωση των ασφαλιστικών δικαιωμάτων και των παροχών. Αντίστοιχα όλα τα ταμεία πρόνοιας ενοποιούνται με το ΕΤΕΑ που μετονομάζεται σε ΕΤΕΑΕΠ (Ενιαίο Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης και Εφάπαξ Παροχών).

Νέες αντιδραστικές διατάξεις

Στο νομοσχέδιο έχουν ενσωματωθεί και μια σειρά νέων αντιδραστικών διατάξεων. Από 01/01/2017 όλοι οι δημόσιοι υπάλληλοι - και οι υπάλληλοι της Βουλής - ασφαλιστικά και συνταξιοδοτικά θα ανήκουν στον ΕΦΚΑ και στο ΕΤΕΑΕΠ. Η ένταξή τους δηλαδή δεν θα γίνει με μεταγενέστερο νόμο.

Εισάγεται ο θεσμός της προαιρετικής ασφάλισης στο Δημόσιο, υποτίθεται στα πλαίσια των «ενιαίων» κανόνων. Στην πραγματικότητα, προετοιμάζεται το έδαφος για την κάλυψη ζητημάτων θεμελίωσης συνταξιοδοτικού δικαιώματος που θα προκύψουν από την επέκταση της ελαστικοποίησης των εργασιακών σχέσεων στο χώρο της δημόσιας διοίκησης.

Στις συντάξεις θανάτου ο/η νέος δικαιούχος πρέπει πλέον να έχει συμπληρώσει το 55^ο έτος της ηλικίας του. Αυστηροποιείται το πλαίσιο απονομής τους, ενώ για ηλικία μικρότερη των 52 ετών η σύνταξη καταβάλλεται μόνο για τρία χρόνια και στη συνέχεια το δικαίωμα χάνεται διά παντός.

Στις περιπτώσεις απασχόλησης συνταξιούχων η κύρια και η επικουρική σύνταξη περικόπτεται κατά 60%.

Μαχαίρι στις επικουρικές

«Αναπροσαρμόζονται» οι ήδη καταβαλλόμενες επικουρικές συντάξεις, δηλαδή περικόπτονται με την αρχή να γίνεται στις συντάξιμες αποδοχές άνω των 1.300 ευρώ. Το ποσοστό τους δεν προσδιορίζεται αλλά αναμένεται να κυμανθεί από 2% έως 40%, στοχευμένες ανά ύψος επικουρικής σύνταξης. Με δεδομένο όμως ότι το όριο αυτό περιλαμβάνει τόσο τις εισφορές υπέρ υγείας, όσο και την εισφορά υπέρ ΑΚΑΓΕ, είναι πιθανό οι μειώσεις να ξεκινήσουν από χαμηλότερο όριο, τα 1170 ευρώ καθαρά.

Δεν υπάρχει λοιπόν αμφιβολία ότι αν το νομοσχέδιο αυτό γίνει νόμος του κράτους θα αποτελέσει το

ισχυρότερο και καθοριστικότερο βήμα από τη μεριά του κεφαλαίου και των επιχειρηματικών ομίλων για την τελική διαμόρφωση της συνταξιοδοτικής παροχής σ' ένα εύρος μεταξύ 200 και 700 ευρώ με περιορισμό της εγγυητικής προστασίας του κράτους στην καταβολή μιας εθνικής σύνταξης.

Υπάρχουν επίσης δεκάδες διατάξεις για τη διαδοχική και παράλληλη ασφάλιση, για τον τρόπο υπολογισμού των ασφαλιστικών εισφορών ελευθέρων επαγγελματιών και αυτοαπασχολούμενων, για τη βάση υπολογισμού των συντάξεων των συγκεκριμένων κατηγοριών ασφαλισμένων, για το «ΤΑΙΠΕΔ» της Κοινωνικής Ασφάλισης, τις ρήτρες μηδενικού ελλείμματος σε κύριες και επικουρικές συντάξεις κ.λ.π. Χρησιμοποιούν ιδιαίτερης προσοχής και κρύβουν μεγάλες παγίδες για ευρύτερες ή πιο ειδικές ομάδες ασφαλισμένων και συνταξιούχων.

Αύξηση εργατικών εισφορών-Νέες μειώσεις μισθών

Η κυβέρνηση σε συμφωνία με τους δανειστές, αυξάνει τις εργατικές εισφορές –όπως και τις εργοδοτικές- κατά 0,5% αντίστοιχα από 01/06/2016 έως 31/05/2019 και κατά 0,25% από 01/06/2019 έως 31/05/2022, οδηγώντας σε νέες μειώσεις τους μισθούς, αφού εκεί θα ενσωματωθούν από τους εργοδότες.

Επανακαθορίζει επίσης τον τρόπο υπολογισμού των εισφορών σε αυτοαπασχολούμενους, ελεύθερους επαγγελματίες και αγρότες, όπου σε αρκετές περιπτώσεις, οι εισφορές αυξάνονται ως και 300%! Γίνεται αναφορά σε συμπληρωματικό σύστημα τεκμαρτού υπολογισμού επιπλέον ασφαλιστικών εισφορών, με πιθανό κίνδυνο αφηνιδιαστικής μετατροπής της βάσης προσδιορισμού του εισοδήματος.

Οι δικαιούχοι του ΕΚΑΣ μειώνονται για το 2016 κατά 120.000, ως τη σταδιακή του κατάργηση μέχρι το 2019. Όσον αφορά στην καταβολή επιδόματος κοινωνικής αλληλεγγύης σε ανασφάλιστους υπερήλικες – «παραλλαγή» της αντίστοιχης πρόβλεψης του ν.3863/10 – αυστηροποιούνται τα εισοδηματικά κριτήρια και περιορίζονται οι δικαιούχοι.

Καταργείται η διάταξη του ν. 2084/92 με την οποία οι νέοι ασφαλισμένοι (μετά το 1992) διατηρούσαν το δικαίωμα ασφάλισης σε ένα μόνο ασφαλιστικό ταμείο ανεξάρτητα αν είχαν παράλληλη επίσης υποχρεωτικά ασφαλιστέα δραστηριότητα (π.χ. μισθωτή απασχόληση και παροχή υπηρεσιών). Περίπου 40.000 νέοι εργαζόμενοι οδηγούνται σε νέα αδιέξοδα, καθώς τα ταμεία θα ενοποιηθούν σε ένα, αλλά οι ίδιοι θα πληρώνουν πλέον για δύο!

Συστήνεται Ν.Π.Ι.Δ. στην «καρδιά» της Κοινωνικής Ασφάλισης με την επωνυμία ΤΜΕΔΕ και αντικείμενο την Εγγυοδοσία και Πιστοδοσία των ασφαλισμένων στον τομέα ΤΣΜΕΔΕ του ΕΤΑΑ. Πρόκειται για «φιλέτο» το οποίο ουσιαστικά αποκόπτεται χωρίς καμιά αιτιολογία στερώντας έσοδα από το συγκεκριμένο φορέα, αποτελώντας ταυτόχρονα το πρόπλασμα για τη δημιουργία επαγγελματικού ταμείου.

Καθιερώνεται νέος τρόπος υπολογισμού για το μέρος του ΜΤΠΥ (με αναπροσαρμογή και των παλαιών δικαιούμενων μερισμάτων) με μειώσεις που ξεπερνούν το 35%.

Καταργείται το αγγελιόσημο 20% επί της διαφημιστικής δαπάνης που ήταν ουσιαστικά εργοδοτική εισφορά στα ασφαλιστικά ταμεία των εργαζόμενων στα ΜΜΕ. Κατ' απαίτηση και τον εκδοτών-καναλαρχών, η κυβέρνηση μάλλον θα τον αντικαταστήσει με έναν μικρότερο φόρο επί διαφημίσεων, που θα χρηματοδοτεί τον ΕΦΚΑ. Δεν υπάρχει καμιά αναφορά για τους εργοδότες του κλάδου, οι οποίοι προνομιακά δεν πληρώνουν εισφορές!

**Ο Αντώνης Κουρουκλής είναι πρόεδρος της Πανελληνίας Ομοσπονδίας Προσωπικού στους Οργανισμούς Κοινωνικής Πολιτικής.*